

Contingut del document

Introducció a la guia «De totes totes!!!»	1
Els vuit tallers de la guia: aspectes clau que hem seleccionat	2
Autoconeixement i transformació de l'entorn a partir de la creativitat i les activitats artístiques	5
Abans d'utilitzar aquesta guia... ..	6

Introducció a la guia «De totes totes!!!»

A partir de diverses col·laboracions amb centres de secundària, vam recollir la necessitat de treballar la igualtat de gènere en els instituts. La guia «De totes totes!!!» és un recull de propostes per aconseguir *de totes totes* sensibilitzar sobre les actuals relacions de gènere a la societat.

Hi proposem activitats per abordar principalment dues qüestions entre el jovent:

- la promoció de la igualtat de gènere.
- la sensibilització i prevenció d'actituds masclistes.

DE TOTES TOTES!!!
DE TOTES TOTES!!!

L'objectiu de la guia és acompanyar nois i noies a plantejar les seves pròpies preguntes respecte a la igualtat de gènere i procurar resoldre-les. A través d'activitats amb un fort component vivencial, es construeix un espai per tractar amb naturalitat aquestes qüestions a partir de primer nivell d'ESO.

El disseny dels tallers integra els quatre pilars de l'aprenentatge proposats per la UNESCO amb activitats per aprendre a conèixer (descoberta d'un tema a partir de vídeos, contes, dinàmiques...), aprendre a fer i aprendre a conviure (situacions que cal resoldre en equip, elaboració de materials...) i aprendre a ser (activitats de reflexió individual i grupal).

La guia «De totes totes!!!» té la singularitat que les activitats proposades (descoberta, treball en equip i reflexió) fomenten especialment l'expressió i la creativitat. Els tallers d'aquesta guia estan distribuïts en dues sessions:

- una primera sessió, centrada en la descoberta i la reflexió sobre un aspecte concret de la desigualtat de gènere, amb dinàmiques i activitats que fomenten la creativitat a partir de jocs, mímica, role playing, collage...
- una segona, per plasmar l'opinió del grup sobre l'eix del taller, on es planteja la realització d'una intervenció artística i on es proposen tècniques diferents a cada taller (dibuix, dansa, vídeo, fotografia, música, visual thinking i teatre de l'oprimit). Al darrer taller, l'objectiu de nois i noies és la realització d'una campanya de sensibilització dissenyada entre tot el grup.

A més, tots els tallers inclouen activitats alternatives basades en diferents estils d'ensenyament i aprenentatge per aprofundir en la reflexió i perquè cada professional pugui escollir aquelles més adequades a la seva manera de fer i/o a les característiques del grup de joves.

Els vuit tallers de la guia: aspectes clau que hem seleccionat

A l'hora d'escollir els continguts dels diferents tallers, hem procurat partir d'un posicionament molt bàsic davant de la desigualtat de gènere i, progressivament, hem introduït conceptes que poden resultar més compromesos o difícils de tractar, fins a arribar a parlar de la violència masclista al setè taller. Amb l'objectiu de promoure la iniciativa de nois i noies per erradicar la desigualtat i la violència masclista, acabarem la guia amb un taller en què animem el grup de joves a realitzar alguna actuació de sensibilització o de promoció de la igualtat en el seu entorn més proper.

Naturalment, ens hauria agradat tractar en profunditat tots els aspectes vinculats a la promoció de la igualtat de gènere, la diversitat i el respecte, però ha estat impossible. També ha resultat difícil destriar els conceptes abordats a cada sessió, atès que estan completament interrelacionats entre ells, per això els trobarem d'alguna manera repetits en diversos tallers; amb aquesta insistència, esperem aprofundir en el tractament d'aquestes qüestions.

De la prioritització, n'ha resultat la següent selecció de continguts:

Taller G9T1		Objectius:
	Conceptes clau: <ul style="list-style-type: none">• Sexe i diversitat• Gènere• Heteronormativitat	<ol style="list-style-type: none">1. Entendre que ser home o dona inclou molts àmbits diferents2. Prendre consciència que identitat i expressió de gènere corresponen a una elecció personal i és diversa3. Reconèixer que el gènere està descrit de forma limitadora i que la dicotomia home/dona és la base de molts estereotips i l'origen d'actituds discriminatòries.

Taller G9T2

Conceptes clau:

- Patriarcat
- Masclisme
- Noves masculinitats
- Feminismes
- Interseccionalitat
- Sororitat

Objectius:

1. Prendre consciència de la violència subtil i constant contra les dones que comporta la cultura patriarcal.
2. Desenvolupar una visió crítica respecte a la construcció de rol de gènere i les limitacions que imposa a les dones.
3. Conèixer l'existència dels moviments feministes i la seva lluita per una societat més justa per a tothom

Taller G9T3

Conceptes clau:

- Estereotips de gènere
- Desigualtat de gènere
- Violència simbòlica
- Micromasclismes

Objectius:

1. Prendre consciència que la distribució de rols de gènere té un fort component social i és font de violència.
2. Aprendre a reconèixer els abusos de poder en les relacions interpersonals i grupals, especialment pel que fa a la qüestió de gènere.

Taller G9T4

Conceptes clau:

- Sexualitat i diversitat sexual
- Orientació o preferència sexual
- Transsexual / transgènere
- Moviment Queer
- Fòbies de gènere
- Homofòbia

Objectius:

1. Reconèixer la importància del respecte (cap a nosaltres i cap als altres) i la comprensió de la diversitat per evitar situacions de discriminació per raó d'identitat sexual.
2. Ampliar el concepte de sexualitat desconstruint la relació directa entre gènere i sexualitat

Taller G9T5

Conceptes clau:

- Tipus d'amor
- Enamorament
- Afectivitat
- Seducció i estereotips
- Mites de l'amor romàntic
- Mites de la sexualitat
- Relacions saludables

Objectius:

1. Construir relacions respectuoses i basades en la igualtat
2. Desconstruir els mites de l'amor romàntic
3. Analitzar les conseqüències de creure en l'amor romàntic

Taller G9T6

Conceptes clau:

- Control social i pressió grup
- Tractament del gènere a la publicitat i als MMCC
- Hipersexualització

Objectius:

1. Sensibilitzar sobre la força del llenguatge i dels mitjans de comunicació en la construcció de les relacions personals i de la societat.
2. Generar una visió crítica i conscient de la capacitat manipuladora de la publicitat.
3. Prendre consciència de la influència de l'entorn en la nostra autoimatge.

Taller G9T7

Conceptes clau:

- Violència masclista
- Cultura de la violació
- Violència de gènere
- Cultura de l'assetjament sexual o per raó de sexe (i per orientació afectivo-sexual i identitat de gènere)
- Agressions sexistes en espais de festa

Objectius:

1. Sensibilitzar sobre la violència de gènere i la seva naturalització.
2. Motivar el jovent a identificar i rebutjar les actituds sexistes.

Conceptes clau:

- Microintervencions

Objectius:

1. Reconèixer el poder de les petites coses.
2. Fer conscient el grup de la seva capacitat per transformar la realitat que els envolta.
3. Motivar el jovent a actuar per modificar el que no els agradi del seu entorn

Autoconeixement i transformació de l'entorn a partir de la creativitat i les activitats artístiques

Els continguts dels tallers d'aquesta guia combinen una part important d'autoobservació (en el moment present, recordant la infantesa i imaginant com pot ser el futur) amb anàlisi i comprensió de l'entorn. Això es fa a través de dinàmiques i reflexions basades en activitats de naturalesa creativa. El mateix títol de la guia, i de cada un dels tallers, està pensat per encetar les sessions amb una reflexió sobre què és el que treballarem en relació amb la igualtat de gènere, a partir d'una idea o joc de paraules.

Les activitats, dinàmiques i reflexions dels tallers es basen en una gran diversitat d'activitats com dibuixar, ballar, fer fotografies o analitzar-les, mímica, teatre, teatre de l'oprimit, elaboració o anàlisi de textos, continguts de vídeos, lletres de cançons, contes, elements publicitaris... Es juga a jocs d'atzar elaborats expressament per a aquesta guia, endevinalles, jocs de rol... També es proposa elaborar una peça musical, un atrapa-somnis, un mapa conceptual, un photovoice, un videominut, una stop-motion, un exercici de visual thinking...

Tots els tallers utilitzen vídeos seleccionats acuradament (en alguns casos, es proposen vídeos diferents en funció de l'edat i els interessos del grup on es volen utilitzar) per despertar la curiositat de nois i noies, fixar la seva atenció i generar motivació respecte a l'activitat de reflexió associada a la visualització del vídeo.

En la majoria de les activitats es proposa la creació, de manera individual o en equip, d'algun element que pugui quedar i que es pugui exposar a les parets de l'aula o del corredor del centre. Amb això, no solament treballarem durant l'activitat, sinó que, encara que sigui de manera inconscient, els nois i noies recordaran el taller cada vegada que veuran els materials penjats. A més, el fet de compartir els resultats amb els docents, companys de centre, famílies i totes les persones que puguin observar aquests materials (encara que sigui dins de la rutina diària de funcionament del centre), constituirà un element motivador i de generació d'autoestima per al grup.

Respecte a la resta de guies *fem tec!*, aquestes tenen dues particularitats més:

- Tots els tallers incorporen una segona sessió d'aprofundiment dels conceptes presentats al taller on es proposa la realització d'un tipus d'intervenció artística (diferent a cada taller) a partir de dibuix, dansa, vídeo, fotografia, música, visual thinking i teatre de l'oprimit. Al darrer taller, es proposa a nois i noies fer una campanya de sensibilització dissenyada per tot el grup amb la metodologia que decideixin entre tots i totes.
- El nombre d'activitats alternatives és elevat per poder triar aquelles que més s'aduguin a les característiques del grup, i tractar altres temes sensibles derivats dels conceptes bàsics del taller, com ara la hipersexualització, l'anorèxia o la sexualitat segura.

Abans d'utilitzar aquesta guia...

Les activitats estan pensades per treballar amb grups d'uns 25 nois i noies. Totes es poden fer amb adolescents i joves, excepte aquelles on s'indica expressament. Caldrà tenir en compte la naturalesa del grup i adaptar el raonament i el llenguatge de les qüestions tractades a cada taller al nivell de coneixement i a la capacitat de comprensió de l'alumnat.

L'adolescència és un moment de trencament i reconstrucció on apareixen amb força les inseguretats de nois i noies. Per la naturalesa dels temes tractats, és millor dur a terme aquestes activitats amb grups de joves amb una autoestima saludable, que hagin establert relacions de confiança dins del grup i amb els quals ja haguem creat un vincle. Els tallers 2 (G1T2 – Jo soc!) i 7 (G1T7 - M'estimo) de la guia 1 de les activitats fem tec! (Em reconec!), i els tallers 2 (G10T2 - #mestimoelmeucos), 3 (G10T3 - #sedueixetxseduir) i 8 (G10T8 - #SocUnaEstrella) de la guia 10 (#socsaludable) poden ser útils per treballar autoestima i autoconeixement i generar aquest clima de confiança.

És important remarcar que en cap cas no pretenem substituir els professionals especialitzats en matèria de gènere, sinó que, a través de les activitats, presentar aquest tema a nois i noies i ajudar-los a elaborar els arguments que els permetin triar lliurement.

Les activitats d'aquesta guia estan molt focalitzades en la qüestió de gènere i insisteixen en la necessitat d'evitar els estereotips. Paradoxalment, un dels perills en què podem caure en el moment de fer la reflexió associada a les activitats és el d'estereotipar allò que precisament volem significar diferent, com les identitats o expressions no normatives. Insistim en el fet que en matèria de gènere no hi ha normes ni generalitzacions útils.

És normal que alguns dels joves mostrin alguna reticència a intervenir en les activitats, especialment en els primers tallers. Proposem respectar la seva elecció i, si cal, parlar-ne en un apart. Generalment, en tractar-se d'activitats molt diverses i per no sentir-se allunyats de la resta del grup, acaben incorporant-s'hi de manera espontània.

Aquesta guia treballa temes importants per a la construcció de les identitats i el comportament social dels joves. Per això, és probable que durant la realització dels tallers sorgeixin qüestions que preocupen els nois i les noies que hi participen. És essencial que els professionals que dinamitzeu el taller estiguen amatents a fer l'acompanyament necessari al jovent en el seu procés. Per aquest motiu, serà cabdal parar atenció al que succeeix durant les dinàmiques i evitar que ningú se senti en l'obligació d'anar més enllà del que es veu capaç en aquell moment, i caldrà respectar allò que es parli durant els debats, surti el que surti. Si cal, posteriorment i fora del grup, podem parlar amb el noi o noia que ens hagi sorprès amb la seva intervenció.

És possible que, durant les activitats, nois i noies descobreixin realitats que no els agraden i que això es posi de manifest durant la reflexió posterior a les activitats. Hem d'intentar que el sentiment negatiu no es multipliqui per l'efecte de la repetició, i podem acabar la reflexió preguntant, per exemple, si aquesta situació es dona en el seu entorn immediat i què podrien fer per revertir la situació.

Seria òptim que a les sessions poguéssim participar un educador i una educadora (o almenys dos adults) per facilitar que, si algun noi o noia necessita expressar la seva experiència personal i no vol fer-ho davant de tothom, puguem estar per ell o ella mentre que l'altre educador continua atenent el grup.

ATENCIÓ: els materials audiovisuals utilitzats en aquesta guia plantegen situacions molt diverses; en alguns casos són sorprenents, en d'altres inclouen contingut d'una certa violència implícita. Vosaltres coneixeu millor que ningú el vostre grup de joves, per això us aconsellem especialment que visualitzeu els materials audiovisuals abans de mostrar-los al grup.